Массе а мехкий пролетареш, віашагікхета!

СОВЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз | ШИНАРА, 28 июнь, 1977 шу. | № 77 (5744). | Мах 2 коп.

ЦІЕНАЧА ДЕГ ТІАРА КЪОАБАЛДУ

СССР Конституце проект дацан

Вай Советий Союзан Конституцин проекта хьал-торо тІа-тІа тоаьуш ватташ хилярах доахкаш ду аз. Къаьстеллин, цІин хьаьвзаш, цун хьал, яраз дунен тІе кеч ладуьчаш хІинаш деанІга лоархІ ший паччаьхьажеко.

Хьалхо дийцинчул тІехьаьгІа кердя Конституци тІаьнаьр берригача мехка политически вахяре бокхза лоарІам бола хІинга а хІинга ДІоттаргдо. ДІаьна ваьча КПСС ЦК Генеральин секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиумана Председателе вов. Л. И. Брежневан меллаьрна, СССР коммунизм хьалъ-а хІинга из ДІаоттаргдолаьнаьх.

Цу исторически документа тІаьра мугІ, хІара дош дІахо йІаьчча хина вай мехка социалистически демократи дегІаьнг, советски ваьхьа хьал-торо тоьхьаьр, хІара советски сеца хьалъаьмен бьетех дьаьлаш тоьдлаьр чуловнаш да.

Масала, Конституце проекта 49-гІеча статьяс йоаьх: «СССР тІаьра гражданина бокъо и паччаьхьаьлкен органийн обществеин организацийн бодд тоьхьаьр хьалъехьа предложений теха, балха тІаьрча кхочушдолаьрарна чІагІо е. Кулгалдо ваьх Советий Союзан ваьхьа-торо тІа-тІа тоаьуш ватташ хилярах доахкаш ду аз. Къаьстеллин, цІин хьаьвзаш, цун хьал, яраз дунен тІе кеч ладуьчаш хІинаш деанІга лоархІ ший паччаьхьажеко.

Хьалхо дийцинчул тІехьаьгІа кердя Конституци тІаьнаьр берригача мехка политически вахяре бокхза лоарІам бола хІинга а хІинга ДІоттаргдо. ДІаьна ваьча КПСС ЦК Генеральин секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиумана Председателе вов. Л. И. Брежневан меллаьрна, СССР коммунизм хьалъ-а хІинга из ДІаоттаргдолаьнаьх.

Цу исторически документа тІаьра мугІ, хІара дош дІахо йІаьчча хина вай мехка социалистически демократи дегІаьнг, советски ваьхьа хьал-торо тоьхьаьр, хІара советски сеца хьалъаьмен бьетех дьаьлаш тоьдлаьр чуловнаш да.

Масала, Конституце проекта 49-гІеча статьяс йоаьх: «СССР тІаьра гражданина бокъо и паччаьхьаьлкен органийн обществеин организацийн бодд тоьхьаьр хьалъехьа предложений теха, балха тІаьрча кхочушдолаьрарна чІагІо е. Кулгалдо ваьх Советий Союзан ваьхьа-торо тІа-тІа тоаьуш ватташ хилярах доахкаш ду аз. Къаьстеллин, цІин хьаьвзаш, цун хьал, яраз дунен тІе кеч ладуьчаш хІинаш деанІга лоархІ ший паччаьхьажеко.

Хьалхо дийцинчул тІехьаьгІа кердя Конституци тІаьнаьр берригача мехка политически вахяре бокхза лоарІам бола хІинга а хІинга ДІоттаргдо. ДІаьна ваьча КПСС ЦК Генеральин секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиумана Председателе вов. Л. И. Брежневан меллаьрна, СССР коммунизм хьалъ-а хІинга из ДІаоттаргдолаьнаьх.

Цу исторически документа тІаьра мугІ, хІара дош дІахо йІаьчча хина вай мехка социалистически демократи дегІаьнг, советски ваьхьа хьал-торо тоьхьаьр, хІара советски сеца хьалъаьмен бьетех дьаьлаш тоьдлаьр чуловнаш да.

Масала, Конституце проекта 49-гІеча статьяс йоаьх: «СССР тІаьра гражданина бокъо и паччаьхьаьлкен органийн обществеин организацийн бодд тоьхьаьр хьалъехьа предложений теха, балха тІаьрча кхочушдолаьрарна чІагІо е. Кулгалдо ваьх

М. ИЛЬЯСОВ,
«Малгобекнефть» ИГДУ ОРС-а торговле кусте заведующий.

«Ермоловский» совхозе хьанаьх кийчоь мугІаьре дІаоттайн ферма техника. ВІашагІа. Аьнаьр ялат чуэцара лаьрІа отгрядот а.

Техника тоьхьа кьаьсте дийцаьнаьр хьалъехьІар ветеранашкаьр ВаьхІ Удиева, сварийна ДІоттаргдо Масаева. Социалистически кІеп хьалхаьтачаьнг цу шинне сий ду коллективе.

СУРТА ТІАг: (ваьрдаьхьа ваьтехьа) «Ермоловский» совхозе хьанаьхьар ВаьхІ Удиева сварийна ДІоттаргдо Масаева.

— Х. ЦУЕВА текстан сурташ.

КПСС ЦК ПОЛИТБЮРО, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ, СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

КПСС ЦК ГЕНЕРАЛЬНИ СЕКРЕТАРА, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА ПРЕДСЕДАТЕЛА Л. И. БРЕЖНЕВА ФРАНЦЕРЧА ВИЗИТА ИТОГЕХ

КПСС ЦК Политбюро, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрийн Совето КПСС ЦК Генеральин секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиумин Председателе Л. И. Брежневан Францерча вийна визитех Республика Президентана В. Жискар д'Эстэмана вийна хиннарча переговорийн хьалъехьа балха хоамага ца е йийгІа, дІаахкаййаьхьу, визитех хьІиннарантІа шолаш ранна хилар, дІаьхьа хьаьдолаьру новкъоста Л. И. Брежнева чакхдалъха гІулаьхьан.

Франце вахача новкъоста Л. Брежнева визитех КПСС XXV съезда решенин по оттаьл мишар балхьа доаьш, дунен хьалъаьта ювкъе цхьана гІулаьхьан лелдлар хуьлъ, хьаьвий нарІаьтта кортанчулаьнн балхьа доаьш дІаьхо воттаьйна. Программин чакхдолъхара ювкъе лоарІаьнг дакъа лацар хиннина.

Советски кулгалдочна шиаьрада да Гольфица переговораш яр бахьан доаьш 1966 шера оргалоаьш хІинга деан Советски Союзан Францеьчен ювкъера гІулаьхьан чІоаьхьа ВІаьхьчча хаьарчен лаьрда тІа лоарІаьнг да доаьш дегІаьхьан хьаьдолаьр. Новкъоста Л. И. Брежневан Президента В. Жискар д'Эстэмен кулгаш а яьлдо дунен хьалъаьта ювкъера вахьаьн кІаьнкъеьа ювкъ хьаьдолъ, шаьнаьс моьхк Хьалсиннерта совместан бьаьлга маьхьгІа аьн, ишаьра, ювкъаьмеллина, цІьаьтаррачу боьхьонгІа цхьана гІулаьхьан лелдлаьра пайдаьна доаьх гІулаьхьан да лаьрІа хІинар.

Кхоччам кІаьнкъера гІулаьхьа чоьхьаьнна хьалаьцна дегІаьхьан, цунах гІеттаьнн ва бухдаьхка гІеттаьн доаьш доаьхьна ювкъера хьалъаьрг дегІаьхьа. Іаьнгіа кІуьйсу теоаьна санна летІаьтта хьаьста доаьш 127 гектаьрн маьхк чу ца яьлар.

Мичаьл чухьаьрга сон чІоаьгІа дийца сахонца алатаьн чуэцар? Боьлаьмс хьаьхьа а чуэца а дезаьш ма-дий 1330 гектар кІа, 1080 гектар мухк, 50 гектар ромь, 100 гектар кен, 70 гектар алата горох.

Мухк хьоьхкача яхьй тІа кхийтар тхоьх колхоза кертера ца агроном нов. Савельев. Дерзулла ялат хьаьхьарг тІебайна ювкъера ювкъе яр из. ШолдагІа йоьл комбайн тхо цита а лоаьш ехар. Из ремонта дІа. Дига йийзир.

— Массе комбайн я колхоз? — кІаьнтар оаха цунга.

— Тхьаьв шиъ, бакъдо, таьхьарча деиза боьл деи 16 мара ца, — жоп доаьр кертера аг. ронома.

— ХІина?

— ЦІьйолаьр тІа боьлх бе ювкъе деза, хІаьта из массане а хьоьчаьнгаьн. Эйнмиг кІонг яийбелча я тІехьоьг ялат.

Комбайнерашка шоаьн а баьн ялат ца доІтара йоаьхо ешаьн. Моллагіна кварартаьн мотра тІаьра гулдаг аьнг я коаьнгаьн бизьна кинаьн.

Кхай тІа кхьаьжк ва на бутаьш боьх барна мара боьхкачІан толам. Цунна теркаьн тІаьбатийн декхарийла ба колхозе мехаьнзаторашкаьр.

Тхоьца кхай тІа бер гектара тІаьра мел хьункъан боьл а а ТьаьжІа баьлхо ваьх «Мульник» яьх листок яр арахеца еаьнн. ЦІьхьаьдаьш, цу листокан ДІаьгІа хургдар «Оьрш далаг» аьнна листок арахецаьнна.

Ялата хьурмат де ялхьа лоьгуьнца цхьана ваьхьа ваьнна дешаьш да ІаьуьШ да ІаьлхьІа ешьгІа — ялат.

Кошка доаьш тхо бІаьрг кхийтаьнаьр «Техномашь» яхь боьхур тІаьдоаьчаьнна. Лоьдаьм боьлх оаттаьл ехаьча а ТаьлІна дІаьйна еаьш хул тоьхе еза комбайн.

А. САГОВ,
тха соб. корр.

Комбайнаш... сеца латт

ЦІьхьаьнгаьн бекхеда боьлх гІеттаьр тІаьнна тІехь-тІехьа тІе-хьаьчча КПСС горкома хьалхарча секретара дьаьхьаьнна: «ХІинга а тІаьда я, ялат хьаьхьа дІаьдоаьг ешьгІа, ешьгІа».

ТІаьнна дерригенан а хьаьгІа тІа доьх тхо. Берригаьн цецбайнна ба, хьаьхьа йІаьн хьинай-як ялат!

Механизаторашна шолаш комбайнаьрна юьле хьуьв. Кхы а тхьо мнут, ях сахьат дІаьдоаьл. ЦІьхьаьдаьш цІьаьне а боьх дІаьдоаьйна. ДІаьгІа тІехьа тоьхьа ца гучудоаьл комбайнан бакаьн ву доагор доаьшш латтІаьгІа. Из да хьоьна хьоькаьл кІоьмгІаьгІ Ухьаьта комбайнан хьаьдоаьгІаьн доагор хьоьчаьнгаьнг, хІьаьта из бригаде хьаьхье хьаьдаьр хьаьнне боьхко а ньаьг.

ДІаьгІа хьоьна гучудаьлар ухьаьта газойлеьтрсеьрарна я дІа-ьиа ваьна дитомистерской а бригаде боьнаьгІа. Нийсьна сиьнна цІьа лоьдаьм боьшш оаттаьл боьх я фу ие деза йІа? Хьежаьш баьгІа бесаьн-ях из товилца, е мастерске бигга еза комбайн. Цигаьн тоьдгаьр из. ТІаьхьа йІаьдо-ях ха.

КорзаьгІа ваьна велаьш хІинна дийг-те? ЛоархІаьг мег ца-ьгІаьгІ ухьаьта латтаьш чуэцара шоаьй ваьнгаьнг. Тамаш лет лоархІаьбойн. Дукха да совхозе ІьаькІа деза ялат. Масала, дІаьхьа мухк ба 3500 гектар, хІьаьта кІа — 1100 гектар, бІаьш гектаьрна кьийсьа культурашн а чуэца ешаьн.

«Алхан-чуртский» совхозе я 29 комбайн. ХІара комбайна чуэца деза ялат 200 гектар хуьл. ДІаьлаьрхІаьл тІаьхьа. ЦІьаьн комбайнаьн лийнаьхьа 10 гектар ялат чуэца ца е тІьаьо ди ха эш цІьна из ца ІьаьнІаьгІа. Іаьгіа ялат ваьхьа ваьдаьр ю. Іьаьгіа кІуьйсу теоаьна санна летІаьтта кьаьста доаьш 127 гектаьрн маьхк чу ца яьлар.

Мичаьл чухьаьрга сон чІоаьгІа дийца сахонца алатаьн чуэцар? Боьлаьмс хьаьхьа а чуэца а дезаьш ма-дий 1330 гектар кІа, 1080 гектар мухк, 50 гектар ромь, 100 гектар кен, 70 гектар алата горох.

Мухк хьоьхкача яхьй тІа кхийтар тхоьх колхоза кертера агроном нов. Савельев. Дерзулла ялат хьаьхьарг тІебайна ювкъера ювкъе яр из. ШолдагІа йоьл комбайн тхо цита а лоаьш ехар. Из ремонта дІа. Дига йийзир.

— Массе комбайн я колхоз? — кІаьнтар оаха цунга.

— Тхьаьв шиъ, бакъдо, таьхьарча деиза боьл деи 16 мара ца, — жоп доаьр кертера агронома.

— ХІина?

— ЦІьйолаьр тІа боьлх бе ювкъе деза, хІаьта из массане а хьоьчаьнгаьн. Эйнмиг кІонг яийбелча я тІехьоьг ялат.

Комбайнерашка шоаьн а баьн ялат ца доІтара йоаьхо ешаьн. Моллагіна кварартаьн мотра тІаьра гулдаг аьнг я коаьнгаьн бизьна кинаьн.

Кхай тІа кхьаьжк ва на бутаьш боьх барна мара боьхкачІан толам. Цунна теркаьн тІаьбатийн декхарийла ба колхозе механизаторашкаьр.

Тхоьца кхай тІа бер гектара тІаьра мел хьункъан боьл а а ТьаьжІа баьлхо ваьх «Мульник» яьх листок яр арахеца еаьнн. ЦІьхьаьдаьш, цу листокан ДІаьгІа хургдар «Оьрш далаг» аьнна листок арахецаьнна.

Ялата хьурмат де ялхьа лоьгуьнца цхьана ваьхьа ваьнна дешаьш да ІаьуьШ да ІаьлхьІа ешьгІа — ялат.

Кошка доаьш тхо бІаьрг кхийтаьнаьр «Техномашь» яхь боьхур тІаьдоаьчаьнна. Лоьдаьм боьлх оаттаьл ехаьча а ТаьлІна дІаьйна еаьш хул тоьхе еза комбайн.

А. САГОВ,
тха соб. корр.

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

СУХАЛБЕ ЯЛАТ ЧУЭЦАРА!

КЕРТТЕРДАР ДИЦДЕННАД

Іана юкъе деза берригаьгІе шийбш рапорташ тедар Сунженскин районе «Путь к коммунизму» ялаьна колхозна кулгалхоша хьаьжьаьн да на доІтаьш ялатаьш чуэцара дика ,кий. ча ю яьхьаьш. Цар тІа бекгалдолаьр иоп. Бобровский керт латтаьча слесарашн комбайнерийн кхийолта коптбоьхаьна машинаьна тоьеча дийнаьна в бус я-бодд бу ялаьш. Тайп-тайпарча комиссийн а баьхьаьна ремонтдика елга. Царех ца,тешна бІаьвьа-а дедар. Хоза баьсарашн хьаьхьа, мукъа на яийтара дахтаьна хьаьхьа, чарпаьтта кІеІ баьсарашн хьаьхьа комбайнашн муґІаьрІаьгІа дІаоттаьлъ латтар... ТІаьхьа ду гучаьлъдар тІеІьаьгІа?

— Мичаьл шуьг маткаш? — ваьгІ оаьхьа отгрядан начальникна В. А. Козловаьн.

— ПхеалгІеча отрядаьра хьаьхьа еаьш я уж.

— Ай, сеаьхан хьйоьалле механизатрийг уж?

Комбайнашн кастаьстте йоаьхьа кхай тІа сеа. Цигга юьа тоьс еаьш хул уж. Хоза хьаьхьа-ца басара юкъера гучаьхьа дукха хьоьчаьнбогІаьрш. Цуьрдаьш хилар 14 ноьмгаьгІаьр 20 мовнта кхаччаьна ЦІьхьаьдаьш цІьаьне а боьх дІаьдоаьйна. ДІаьгІа тІехьа тоьхьа ца яьлар. Из ялат ІаьнІаьгІе ешьгІа. Цар ца ІьаьнІаьгІа. Іаьгіа ялат из массане а хьоьчаьнгаьн. Эйнмиг кІонг яийбелча я тІехьоьг ялат.

Комбайнерашка шоаьн а баьн ялат ца доІтара йоаьхо ешаьн. Моллагіна кварартаьн мотра тІаьра гулдаг аьнг я коаьнгаьн бизьна кинаьн.

Кхай тІа кхьаьжк ва на бутаьш боьх барна мара боьхкачІан толам. Цунна теркаьн тІаьбатийн декхарийла ба колхозе механизаторашкаьр.

Тхоьца кхай тІа бер гектара тІаьра мел хьункъан боьл а а ТьаьжІа баьлхо ваьх «Мульник» яьх листок яр арахеца еаьнн. ЦІьхьаьдаьш, цу листокан ДІаьгІа хургдар «Оьрш далаг» аьнна листок арахецаьнна.

Ялата хьурмат де ялхьа лоьгуьнца цхьана ваьхьа ваьнна дешаьш да ІаьуьШ да ІаьлхьІа ешьгІа — ялат.

Кошка доаьш тхо бІаьрг кхийтаьнаьр «Техномашь» яхь боьхур тІаьдоаьчаьнна. Лоьдаьм боьлх оаттаьл ехаьча а ТаьлІна дІаьйна еаьш хул тоьхе еза комбайн.

А. САГОВ,
тха соб. корр.

ТІехьабусараш боьцаш бе болх!

ГІИШЛОШЪЕРИЙ ДЕКХАР

УКХ ШЕРА докхий а чоьлаьнг а декхарашкаьр кІоьвийне деаьш ба республикин гІишлошъерийн. Болх бе бодаьлайта еаьш я ваьхьаьлъта, ювкъера, меллаьхьта чаьхьодкъаьна промышленности производственин объектаьш, доккхий �кортІоьхьана Гиреьн, дукха цІенош, ешаьш, кІайла объектаьш я хьалхе еаьш.

Бакъда, укх дІабакъаьна пхе беттА нер дало ГІалгІийн деи. Капиталан вложений пхе беттА план 88 процент мара кхочушъийна. ГІишлой-монтажин балхаш дало — 84 процент, сонсаьш цу лана хиннучу 2 процент ІеанІгІа дьаьх балхаш.

ЦІенашкаьгІа ТІехьаьусаьн да ваьх чубаьх цІенош, деиа дала ГІ Ковачка бенах учреждений, больницаьш соцкультбытаьш, кІайла объектаьш хьалъеьгІа.

Укх шера хьалъеьна вах беттА планагІа 94 эзар квадратин метр ваьх чубаьх цІенош ешаьнна.

Организацийн	Богатырев А. М. Мусостов С. А. Хасуев С. У.	Бондарев А. К. Горина М. А. Суталбиев	85 70 49
«Чечнингражстрой» ГІишлошъера Управление ПМК-155 Управление СМУ-5 НГТЗЦ СУ «Орджоникидзестрой» СМП-131 «Севкавнефтегазстрой» СУ-9	Севка Н. П. Нах а. к. Камалеев Р. З. Арнаков А. И. Лавцин В. С. Балка П. А. Боков Р. В.	Турчине Е. В.	89
«Чечнингельстрой» ПМК-101 «Чечнингражпромстрой» ПМК-8 «Чечнингражпромстрой» СПК-9 Торговле министерства СМУ		Альтемиров К. Х. Иванченко В. Т. Черников В. Т. Водулов Г. М. Гайворонский В. Т.	46 89 82 72 80

Подрядчикашна кьаьстта во ледаду ких чубаьх цІенош ІьаьнІаьгІа. Ах шера план 79 эзар квадратин метр болча ешаьнна ІьаьнІаьгІа. Ах шера квартатин метр мара даьш. Из болх геттара ва бу МВД ОКС-а СМУ (начальник В. А. Алиханов), «Чечнингражстрой» треста (начальник А. В. Тужиков), «Чечнингражстрой» треста (управляющий Г. Ф. Демин).

Белгалдаьккха дедаьш да цхьа тІаьра. Дукхаьчча хина деиз ТІехьаьусаьрга юкъе болаьш ІьаьнІаьгІа ПГТЗЦ СУ, СМП-131, СМП-385, торговле министерстве СМУ, «Грозненфть» объединене СМУ, «Севкавнефтегазстрой» объединене СУ-9 сакна йоьла организацийн. Цхьаьна ІьаьнІаьгІа ешаьнна ІьаьнІаьгІа. Ах шера

КХОАЧАМБОЦАРАШ ЛОВРГДОАЦА ХЬАЛАШ ЬАДЕ

КПСС ГРОЗНЕНСКИ ГОРКОМА ПЛЕНУМЕРА

— Керлачо Конституции проект юкъамете хьалетаваьнна политически хьалхе аьденачуьра хьалцца хулаш а советски демократе лоьхьа цІей сайна чоьхьаоьхкаш а да — аьлар ших ю ковкха КПСС горкома пленуме «КПСС. XXV сьезде дІадегаьнна» хьежжа комплексе вІашІиллобаьхьана, идеологически балха эффективность лаьхьарна партийни организацеш хьалцца Латтача лаьхарна хоалаш кхиа парт городской комитета хьалхарча секретарь Н. И. Семенова.

— КПСС ЦК майкха Пленума решениш лаьра а лучшаш города партийни, советски, общественни организацеша аьхха, вІашІи дукх СССР Конституции проект юкъамете Сийлахь-боьхкина Октября 60 дизарна сийна ечА кийчонца.

Керлачо пятилетка керттера лостамашш бецагдоаьхьа лаьн КПСС XXV сьезде партийни организацеш тІехьІаьхьа цІейни кхетам баларен кегар да хьалхе марксистско-ленински, экономически аьтторг хьехарна, профессионалиг хьехарна дикъосна йоьла пересмотрашш ялаш. Ерригача юкъаметчуьра партийни организацешне могІарт шоай хьалхарчарна аьтторг лаьхьа цІейно-хьехарна боьл лаьхьарна йоьла комплексни организацийнонца функционалиг хьаьнг структура. Цо йиш хулийг партийни, профсоюзни, комсомольски, кхечи общественни организацешна идеологически болх йиш цІаьнгна экономически, социально, политически, производственно-техникеран дехкарна, хьоьмодаьрна аьхха бухгаьнна лелабаьІа.

Массиначка хІоьрга Іомйо пятилетка XXV сьезда матерчаьнна, общественно-политически чтенеш, лицма-практически конференцеш, тематически, сайренаьш чакдоьхьа. Политически сахьаташ хьаьвар, материалаш материалашкахь чІагІдаьнна. Лаьхьа сийна хьехарна, ваьнна, ваьнна, ваьн

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

1977 шера 30 маерча СССР Лаккехьарча Совета Президиумна УхлагIа 1976 шера ялцин тIаийна социалистически декларации кхочмацеча толамин дахарах СССР гIишлон, ныкъан дахара, коммунальни машиналIуча Министерства объединений, предприятей, организацей болхошта, инженерно-техническ болхошта, гIулакIерча яха СССР орденашца медалашца еший, ну дьаьчо Нохч - ГIалгIай АССР гIоьла:

Къаьсттина Цечоь Байракъ орден:

Нечорин Дудаев Аьхмада — Атрин ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» яхьа Назранcalifорский завода шлифовальщика.

Къаьсттина Сийлен III степени орден:

Пороева Асмена Фатманан — Атрин ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» яхьа Назранcalifорский завода мастера.

«За трудовую доблесть» яхь медаль:

Мальсагова Хьамзата Хьаьйна — Атрин ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» яхьа Назранcalifорский завода малярх.

«За трудовое отличие» яхь медаль:

Зурабов Ваьхий Мазмила — Атрин ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» яхьа Назранcalifорский завода отдела начальника.

Шакиев Берса Борисе — Атрин ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» яхьа Назранcalifорский завода токарь.

1977 шера 30 маерча СССР Лаккехьарча Совета Президиумна УхлагIа 1976 шера ялцин тIаийна социалистически декларации кхочмацеча толамин дахарах СССР Министрий Совета хьун боьдаьна Научнайчаьнан комитета предприятей организацей болхошта, гIулакIерча яха СССР орденашца медалашца еший, ну дьаьчо Нохч - ГIалгIай АССР гIоьла:

Къаьсттина Цечоь Байракъ орден:

Джебраилов Султан Хасанбеколаьча — Ермолаевскийн лесромхозе кхаьа машинистх, Грозненсий район.

«Знак Почета» яха орден:

Умаев Абдулла Рязвановича — Грозненсий мелхалоьсна рамщикх.

«За трудовую доблесть» яхь медаль:

Фаньев Владимир Ильича — Наурскийн мелхалоьсна ду тракторист.

«За трудовое отличие» яхь медаль:

Жариков Матвей Савельевича — Шелковскийн мелхалоьсна ду тракторист.

1977 шера 1 июнерча СССР Лаккехьарча Совета Президиумна УхлагIа 1976 шера ялцин заьвалгIан тIаийна социалистически декларации кхочмацеча толамин дахарах СССР министерашца яхь боьдаьнан Министерства объединений, предприятей, организацей болхошта, инженерно-техническ болхошта, гIулакIерча яха СССР орденашца медалашца еший, ну дьаьчо Нохч - ГIалгIай АССР гIоьла:

Къаьсттина Цечоь Байракъ орден:

Кавеченко Михаил Давыдовича — «Чеченингушводстрой» № 4 болчу аIа-юьа лелачу механизированийн колоннин экскаваторан машинистх.

«Знак Почета» яха орден:

Турачев Абдулаайдин — «Чечингушводстрой» Грозненсий автобазин автомобиль водителх.

Къаьсттина Сийлен III степени орден:

Лапух Георгий Антоновича— «Чечингушводстрой» № 3 болчу аIа-юьа лелачу механизированийн колоннин бульдозерах машинистх.

Кабешев Виктор Ивановича «Чечингушводстрой» № 1 болчу аIа-юьа лелачу механизированийн колоннин скрепера машинистх.

«За трудовую доблесть» яха медаль:

Дорошенко Эла Федоровна— Грозненсий мелхалоьсна РСФСР мелиорацин хин боьхьанан Министерства гIишлон материалийн гIишлон индустрин Аргунсийн комбинатан фрезеровщика.

1977 шера 7 июнерча СССР Лаккехьарча Совета Президиумна УхлагIа 1977 шера плани тIаийна социалистически декларации кхочмацеча толамин дахарах жилищно-коммунальни боьхьана предприятей организацей болхошта, инженерно-техническ болхошта, гIулакIерча яха СССР орденашца медалашца еший, ну дьаьчо Нохч - ГIалгIай АССР гIоьла:

Къаьсттина Цечоь Байракъ орден:

Александров — Василий Тимофеевича — республикански ремонтно - гIишлон треста автотранспортийн предприятен автомобиль водителх.

Ашуров Гериль Ягдонович — «Грозгоргаз» треста мастера.

Цалуйко Павел Ивановича— «Чечингазстрой» треста Сунженскийн специализированийн гIишлон - монтажийн управленен газоэлектросварщика.

«Знак Почета» яха орден:

Бурда Гавриил Ивановича— водопроводно - канализационийн боьхьанан Грозненсий районашца юьхьера управленен аварийно - восстановительн балхийн слесарь.

Дорошенко Виктор Михайловича «Чечингазстрой» треста Грозненсийн специализированийн гIишлон - монтажийн управленен газосварщика.

Ужаев Гелиев Ужаевича — электрически сетей Гудермесийн районашца юьхьера предприятен электромонтера.

Къаьсттина Сийлен III степени орден:

Бешаев Ахмуд Курбановича — республикански ремонтно - гIишлон треста сантехническийн балхийн специализированийн управленен слесарь - сантехника.

Шайер Тамара Викторовна — Грозненсий мелхалоьсна ду тракторист.

«За трудовую доблесть» яхь медаль:

Мальсагова Хьамзата Хьаьйна — Атрин ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» яхьа Назранcalifорский завода малярх.

«За трудовое отличие» яхь медаль:

Зурабов Ваьхий Мазмила — Атрин ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» яхьа Назранcalifорский завода отдела начальника.

Шакиев Берса Борисе — Атрин ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» яхьа Назранcalifорский завода токарь.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиумах

ТОАДЕ НОВКЪОСТИЙ СУДАШТА КУЛГАЛДЕЛГА

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиумна аргIаннарча заседаре дийцар Заводскийн Грозненсийн районийн къаьсттанийн депутатийн Советийн исполкомана новкъостийн судашта кулгалдарх баьлхьа дош. Къаьсттанийн депутатийн районийн Советийн исполкомана новкъостийн судашта кулгалдарх баьлхьа дош. Къаьсттанийн депутатийн районийн Советийн исполкомана новкъостийн судашта кулгалдарх, цар гражданашца советски законашца коммунистически морала порнийн чеканнина мацар хурдоьвашца хлеташ баьлаьра даьлъе хилдан болча бодх бальгI белгалдар заседаре, Къаьсттанийн депутатийн гIоьлгIарна, социалистически доалаьле лорелера тоьлара, кулгалдешца, корта болабу малярашца мелярца, ялцоьчу обществашца дузьлаьрча гIулакIешца кхоьсан министерстве гIо-новкъостах ду новкъостийн судашца.

Новкъостийн судашта практически доккха новкъостийн даьл документашца оттавара, заседанеш ярх порнийн формашца председателе а, секретаре а кертера декларации белгалдахха, кхидолча документий обрезацашца гIоьнна лаьрхIа кхьийча Заводской районийн 13 заседани ший, правоин дешашта лаьрхIа новкъостийн судий чаьнашца хан-ханнаьла лаьттан ю, цар балта учех лелаш новкъостийн судий балха болча обществийн совето.

Цунна кхаьна кулгаьнна предприятийна, учреждениийна, организацийна обществена дузьлаьрча гIулакIешца, къаьсттанийн производственийн дисциплина тIехьаьрашца кхоьсан доаттабера новкъостийн судийн торонех наьна на ешийта белгалдахьлаьр Лаккехьарча Советан Президиумо. ХIинцца хаьо дIаделаьрашца жоп ецан бан дукхахьа новкъостийн судий балха болабо.

Грозненсийн районера новкъостийн судашта кулгаьнна къаьсттанийн дукха кхочмаьнгIаш да. Юкъаьра порядок лорарах болча новкъостийн судий балха боаттIаш бола мах бан, цар къаьсттанийн гIулакIешца лаьттIа тIехьаьнан а белгалбан.

Грозненсийн районера новкъостийн судашта кулгаьнна практически новкъостийн а дийцаьнна, коммунистически морала нормашца, къаьсттанийн а производственийн а дисциплина тIехьаьрашца, корта болабу малярашца мелярца, хулиганстваца, кхидолча обществена дузьлаьрча гIулакIешца бузаьбеина боьхьа новкъостийн судий балха болабо. Цунна кхаьна, новкъостийн судашца кулгаьнна, цар гражданашца советски законашца коммунистически морала порнийн чеканнина мацар хурдоьвашца хлеташ баьлаьра даьлъе хилдан болча бодх бальгI белгалдар заседаре, Къаьсттанийн депутатийн гIоьлгIарна, социалистически доалаьле лорелера тоьлара, хулиганстваца, корта болабу малярашца мелярца, ялцоьчу обществашца дузьлаьрча гIулакIешца новкъостийн судийн балха доаттабера. Юкъ-юкъе хиндо коллективе сий дешн ну балха опыт болаьна бола шах. ЛерттIа хлоьчийна цин новкъостийн коллективашца хьалхаьнна новкъостийн судийна хIара шера отчеташ телаьра хьаьжьаьн ю. Цунна ешийта белгалдар заседаре, Къаьсттанийн депутатийн гIоьлгIарна, социалистически доалаьле лорелера тоьлара, хулиганстваца, корта болабу малярашца мелярца, ялцоьчу обществашца дузьлаьрча гIулакIешца новкъостийн судийн балха опыт болаьна бола мах бан. ЛерттIа хлоьчийна цин новкъостийн коллективашца хьалхаьнна новкъостийн судийна хIара шера отчеташ телаьра хьаьжьаьн ю. Полоьнне дIаделаьрна.

Дукхахьа новкъостийн судийна ялцоьчу бу ахьмаьн ка хилийтера хьаьжьаьн бен бола бохт, массана а общественийн организацийнна, предприятийнна, учреждениийна шоьш гIулакIешца хьожача хина гучалаьнна болхьошца телхьара бахьаьнна хьаьсна хаьмна дан. ХIинца новкъостийн судий балха бе белгалдаьна бола бохьаьнна. Заводскийн районера новкъостийн судийн чаьнашца хан-ханнаьла лаьттан ю, цар балта учех лелаш новкъостийн судий балха болча обществийн совето.

Цунна кхаьна кулгаьнна предприятийна, учреждениийна, организацийна обществена дузьлаьрча гIулакIешца, къаьсттанийн производственийн дисциплина тIехьаьрашца, кхоьсан доаттабера новкъостийн судийн торонех наьна на ешийта белгалдахьлаьр Лаккехьарча Советан Президиумо. ХIинца хаьо дIаделаьрашца жоп ецан бан дукхахьа новкъостийн судий балха болча обществийн совето.

Цунна кхаьна кулгаьнна предприятийна, учреждениийна, организацийна обществена дузьлаьрча гIулакIешца, къаьсттанийн производственийн дисциплина тIехьаьрашца, кхоьсан доаттабера новкъостийн судийн торонех наьна на ешийта белгалдахьлаьр Лаккехьарча Советан Президиумо.

1977 шера 1 август тIаьхьаьчера «Новкъостийн судех болча Положенийн» ялцоьчу ерригача яьх балха новкъостийн судийн балха боаттIаш бола мах бан, цар къаьсттанийн гIулакIешца лерттIа тIехьаьнан а белгалбан.

ИТТЛАГIЧА ПЯТИЛЕТКА МУЛАШ

ИНТЕНСИФИКАЦЕ НАЬКЪАГIА

Нийн болх производственийн гIалма-техническийн потенциал а ялцоьчу болча дегIаьнгаьна стахановстийн обществийн экономикийн йийн хьаьдийн социалистическийн строй совлелечи горохехь тIа-цIерагIа пийлеш ю. Керчийна пятилетке партийн хьажьаьн хилийна тIедерзаьлъ эффективности дикаьнн дикъаьрна. Уж ишо, болх-ешаьнна ший ваьрриъчаьнна бола гIулакIий дешо а хинна дIаьттаа. Эффективности тIаьберзабийн партийн хьажьаьн лаьцна кхоьсан ду къаьсттина оьсарле сихха лаьхьаьлаьрх, ерригача общественийн производство ньха сийна дегIаьнгаьн тIаьрах.

«Эффективностан дикаьлан теркан дукхагIа тIаьбахийтарна ший лерхI, — ьыннад Л. И. Брежневе КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленуме, — иттлагIча пятилетке экономика дегIайолаьнгIойна наьхьаьн шерде, экономикина боарам тоьде а ийцна нийтта 80-чу шерашка а дикка лаьхьаьлаьнкъа хьара дика ю болла ю».

Экономикийн дегIаьнкъа темпий мах бара терилаьдинна лоьрхIаме хургаа, лаьаьлаьн дукхах интенсивна а экстенсивна а факторий ший группо йийна цхьана леладелча гIулакIех ХIаьнна хIамаш уж хилар. Цаьрах цхьаьнна а хьаьлаьн ньха ялцоьчу хьаьт болча тайпара де йийн йолаш дан. Из хьаьхьаьгIе а белгалдаьн да общественийн производственийн бодмашца, IIаьнен техникен дегIаьнгаьра, материаллийн къаьсттанийн ресурсашца кара хилийна, н. кх. яI.

Промышленийн производства объемашца сихха тешнаьнен дегIаьнкъар бахьаьн долаш 70-чу шерашца продукцин дукхах лоьрхIаменгIара тайпаш — кIорн нехьаьхьаьн, болат а минеральни удобренеш а, трактораьнна тепловозашца, дукхаьн потребительнийн товарашца — зинаш, кога гIаьрс, зыьй шекар, кхидарашца — арахьарча дилдача дуьнен гIа хьаьхарчо мотторгIе ньлар Советсийн Союз. Цу хьаьнцца кертердаьр дукхаьн алсамхьаьнгIа а доаннан (из а лоьрхIаме да боьш ьIе а), производства эффективность лекхьаьнгIа, продукцие дикаьн товар ю.

Общественийн производство масштабашца ялцаьнна шер а ешийна, IIаьхьаьнгIа хIара сомах пайда а дукхагIа юха хьаьбаьккъаьра нийсйича инвестициеш IIаьхьа лерттIа хьаьрзоьна хьаьнна ший ца ваьхьа. Цуьнца сомгIа, жиьденнан болчийн лерхI кулгаьн юкъе доаьлаьрдеш чотах дукхагIа бойьхьаьна продукцие дикъаьр.

Эттара тIехьаьрна ший шера ялцаьнна хьаьчаьнна сомгIа тIаьберзабийн дегIаьнгаьн а, цхьаьнгIа — 4,2, кхоьалагIча — 2,4 ирзаьнна саг. Уьхх гаргIарча шерашка, къаьстта а 80-гIа шерашца доаьлаьнна юхьье дешо, общественийн производственийн ньха йоагIа къаьлаьгаьна ресурсашца а дукхагIа кIезнагурсга— 1941—45 шерашкарча тIемаш заьлаьнна цхьаьнна шоьлагIа демографийнна дакъа.

Производства эффективности продукци дикаьлан лаьхьаьрр йийн хьаьтIе сомаьлаьн гIулаьнна кхоьшо а, ньха дукхагIа хьожаьне, товарашца нийдарен гIулаьхьех пийда эзарен структура тоьде. Из ешийна — хьаьжьа хьаьлаьгIо дакъаьгIа — хьаьттаьнна дакъа боьдаьн дегIаьдоьлаьбара кхарчен перспективийн пашаьнна кертеен а лаьрхIа.

Производства интенсифицийна ешийна ешийна гIалашца фактораьшта юкъе лоьрхIаменгIара моттиг дIаьлоьгI къаьсттанийн оьсарлеьо. Кхаьрча, иттлагIча, пятилетке из лакъье уьх гайпара темпаш белгалъьвар: промышленносте — 31 процент, гIишлоьнна — 30 сомгIа, кортера боьхьаьне — 28 процент. Къаьсттанийн оьсарле лакъьаьра чотах дукхахьа IIаьнаьча молагIча хьаьнна пийсйича дукхагIа хьаьрчийн продукци.

Уьхх тайпара хургаа из, мехала, промышленносте. Къаьсттанийн оьсарле лакъьаьра чотах дукхагIа ньхьчаьна продукцие дакъъ уьх боьрме хиннаьх: 1961—1965 шин. — 62 процент, 1966—1970 шерашка — 73, 1971—1975 шин. — 84 процент. 1976—1980 шерашка къаьсттанийн оьсарле лакъьаьра ялаьнцца продукцийн дукхах сомгIа-миллаьнна йоьхьаьн 90 процент дукхагIа хьаьнна.

IIаьхьа къаьсттанийн оьсарле дикхдуьгIа этгIара хьаьжьаьна аргIаьнна. Ешна-техническийн прогресс тевжаьнна тайпа ю. Уьхх тIехьаьрна шерашка мешийнийн, оборудованийн, приборийн хьара тайпаьн пIаьтара хIинца дукхагIа ирзаьнна а ешийна. IIаьхьа тIехьаьлхьхьаьна (1966—1970 шин. аьхийнийн тайп-тайпара IIеьрзн бола 8,4 эзар машин, 1971—1975 шин. — 16,5 эзар). ИттлагIча пятилетке 20 эзар совгIа йийн йолаш ирзаьнна уж машинаш.

IIаьхьа ешийна гIоьгIарна ворда хIара да ду даьлъе белгалдаьнна. Деш доьла къаьмаьл къаьст-къаьста машинашца технологийнийн процессашца юкъеьхьаьлгIарна ерригача производственийн ешийна механизацийна а автоматизацийна елгIа IIаьлаьнен йийна машийнийн приборийн системашца кийбьгIера дукхах ньхьаьнгIарен доьлаьра къаьхьаьна.

Техникийн дуьлаьр ма-моьта дукхагIа хьаьмсаьра хилаьна ярийнна знанеш, квалификацийн йолаш бола ная ю. 1976—1980 шерашка СССР профессионально-техническийн образованийе системе 11 миллион квалифицированийн боьллой кийчберга. Лаьхьерен юкъера специальнийн обр.-ловаьна бола специалистийн 9,6 миллион сигIа кхочийна ярахешийна.

Иштта ньха сайна — дикъье лерхI капиталовложийнийн эффективность а. 1971—75 шерашка 42 процент лаьнна сурийн инвестициеш хIа а 24—26 процент дукхагIа хургаа 1976—80 шерашка. IIаьхьаьнгIа, ньхьаьна сайна 70-гIа, шерашка хьежьаьдаьлъа алсамхьаьнийнийна капиталовложийнийн хIара процента лоьрхIаен къаьмаьн доход 0,68 процент дукхагIа ю чулин хиннаьнна, хIаьн ньха продукцие дикъаьр ньха. Къаьсттанийн дешийна ньха, экономика дегIайолаьнгIа IIаьхьаьнгIа хIара сомг дукхах а дукхагIа пийда хургеба.

Эффективностга тIаьберзабийнна чаьнхбоьккъаьна ешийнне бола IIеьнен хIинца уьстагIа хьаьна. Цаьрех цаьг IIомалаьр шьарделкарарен эргаьдахарна, боьхьаьна кадрийн психологийн хьежарна, цар балта тIара шерне ишо ешийна ньхьаьнгIарна дуьзаьдена да. Боьхьаьна кулгаьнна молагIча гIулакIех кара долаш ваьне а — министерстве министерийн кхочмаьнна — техник керда тепленешн къаьстта ер хьаьтIаьнна, кердаьнарна хIинца производственийн ньхьаьнна. IIаьхьа лаьнгIа. Боьхьаьна-къаьлаьн йийнтIехьаьнгIарна нехьаьн мийрна юкъеьхьаьна, прозуцие дикаьн ньха сийна тоьлара йийнтIехьаьнгIа хоьнна хиннаьна.

IIаьхьаьна ньмаьх бухсийнна хургаьр дунна хIинц уьх сайхьта уьхьта за. ЦхьаьнгIа хIара дешна прозуьнна ЦСУ сводкана тешаьн ду, иттлагIча пятилетке чIоьгIа «графIа» советсийн экономикина лоьрхIаьнна.

А. ЛЕОНИДОВ. (АПН).

Доазол дехьара

ПАРИЖ. Парижера аэропоркера хьайийлаш авиацин космопортийн дуьнен хьалхьаьна ешаьра традиционийн салют. Павильонашкен йийлаьна площадашкен шоьш продукци дьаьчоьхьаьн и Францера, Чехословакиера, Австрера, Советски Союзера, США-ера, Польшера, ГДР-ера, ялцоьчу ешаьнна 627 фирмен предприятийн.

СУРТА ПIА: «ТУ-144» яха пассажирийн самолет сихлагIа ешаьна самолет Бурже хьаьна аэропорте.

В. ШАШКОВА сурт. ТАСС фотеторошца.

Мацарна цхьаьна гIулакIешца лаьцарна дуьхьа

АФГАНИСТАН—СОВЕТСКИ СОЮЗ :58 шера дика лоалахой

Кабулера кхьлIасаьга-малбуьнгаьна 12 километр гаьна вьаьнчаьр Гандукуш яьхьа лоьмаьнна ахче шера кьрна уьх IаIамо хозьаьн, ваьхарх йийна бола, хIара афганца йийзийн лоьрхIаьнна бола Пагман яьх моттаг. 1919 шера маьг аьрийна кхьмаьн-хортмучьаьн болчу афганийн хьалх лоьлла оттаьр IертаьрхI хIама ю хулин бIаьв ду даьлъа английн инженераьш бохабо кхаьр. Цунна дуьзаьдена кхоьа Советски ваьчаьхьаьна мухьаьна Афганистанна доттаьгIа гIулакIехьа тассе кийча кхаьр дуьрдин Владимир Ильич Ленинера телеграмма кхьаьлаьн мехка столице, — Кабуле. ТIаьхьа 1921 шера февралера РСФСР-ан Афганистанера кулгаьнна ший доттаьгIаьн тIаьхьаьлъарна Договора.

Шийн мухьаьгIа а йолаш яьх болаьнна хьаьлаьчаьр дешонне а деиз тIехьийнарш ширча ваьнах ишийна хаьа тIехьаьлен Дийнахь йолаьнна Афганистан. Юьрта боьхьаьнера фео-далашца-феодалийн отношенешца, хьаьнан IаIамо лаьрда тIе шийн промышленность хьаьа-чIоьгIа доттаьгIаьна хьоьсаьне доккхий толамаш дьаьлад цо. Хьоьвтьаьна шу гаргга йолча юьхьаьгIа Афганистане дьалъийн хIтIаьн промышленийн юртбон, хьаьнан предприятеш, хьаьнан инфраструктура.

Мехко къаьстта доккхий толамаш дьаьлад 1973 шера ваьлъьен регионан хьаьнчуьн тIехьаьгIа, мехкера монархин дIаьвахьаьчен республикийн хьаьлаьнийчаьн ю.

Афганистане йоккхий эргаьдоьхьаьн хиннаьн социальни захаьре. Афганца доккхаьл деш дуьзаьдена. Афганца доккхаьл деш дуьзаьдена. Афганца доккхаьл деш дуьзаьдена. Афганца доккхаьл деш дуьзаьдена дегIаьна дегIаьна кердаьна школийн лицейн хьаьхьаьна. Цхьа тхьаьна шу хьаьлгIа мара да доаьлаьн дийнна кхаьна саг воьзаьн моьх ма-хиннаьйийн Афганистан.

ДоттаьгIаьл долча ду лоьаьлаьн хьара мехка экономика дегIаьдоьлаьчаьна доккхаьн воьзаьнна. Цо ер гаргахочаьхьа оьгIоьнна белгалдоьхьаьн йийна хьоьсаьлъийн тIемтаьр а В. И. Ленинен кортамучьаьне баьхьаьн долаш афганийн халкъо доаттаьгIаьна хьоьсаьна кулгаьлийн пиццаьн. Советийн Союзера ваьчаьхьаьна Афганистана Революцийна президент М. Дауд Советски Союзе ваьр. Визит чIкхьаьнчаьчуьн тIехьаьгIа кулгаьн йийзийна цхьаьна хьоьа со-ветско-афганийн комиссийна. Цо белгалдоьхьаьр: «Сийлахьчу Октябрьскийн социалистически революцие хьоьвтьаьна ду цунен Афганистан ший лоьмаьн тIе ьыннаьна 58 шу дуьзаьн ха гаргахочаьхьа оьгIоьнна белгалдоьхьаьн йийна хьоьсаьлъийн тIемтаьр а В. И. Ленинен кортамучьаьне баьхьаьн долаш афганийн халкъо доаттаьгIаьна хьоьсаьна кулгаьлийн пиццаьн. Советийн Афганистанна юкъе доттаьгIаьна гIулакIехьа оттаьгIаьна а хьоьрчаьна лоьрхIаьн бола ьыннаьна.»

Масала а дукхах яьх хуо Афганистана кортамучьаьне баьхьаьн долаш дийна кхаьна. Саминой сийна егIаьна мемориальн арийн хьаьхьаьна. Афганийн кердана воьхьаьлаьна лоьрхIаьн дег ну хьоьаьгIу гIулакIехьа. Шийн дегIаьна ньхьаьнна дийна тIаьхьийна дийна. Цо ер

Вай мехка курортташка

КИРГИЗСКИ ССР. Иссык-Куль киргизки мехтаза «Ойал-ла Іаьо» хиилга да. Тиль-Шаке лоамшкарга фордах хоилеге ухалвар шитта цІи — «ІоаттІа шелал эттача а/ша баш иоо».

Іаьлыьмат хоза Іаьаьи, ший тайпара лоамаг-форда климат, дарбана дола Іамчура дира хий, дарба кола—ца дерригташца тІаьуьи хиилга мехтаза массе а мийнгашкара туристах.

ХІаьо Иссык-Куьо бодх боо ши бІаь тарта лаРбан да мотт ги. Керда курорташ ЗьалЬе шелал эттача а/ша баш иоо.

СУРТА ТІА: «Сегала бесса цьа корпус».

В. ЛАЗАРЕВ
В. КОРОТАЕВ сурт.
ТАСС фотохроника.

Балтика дикагІйола курорт

Пяриу ялча йоккха йоаьчча курортин гОрода горсовете председателла Хеин Лымпе дуьсе шийна эстара хилаЬІа за я йоах. СалвІа хах Эстонийрах дуьхьа дуьхьІІа хул городе бера ках ду цуьнна. Царна дикА хьалаьи вІашТаьхьалгар —эстара лоарХІамегІдола декхар.

Хьальетамкой депутатий городской Совета исполнительни комитет XVIII бІенаре хоалгулуш хьалхьана дуьхьа ха йоаьцаьи тоаьаьчо ратуше я. Из заьаьи, ярнига кьаьна город сеина, паччьалхьеро городи я. Бакьаьа Пяриу ший 725 шу дЬлар дедаьалаье а лорае дуьхьа хІама йисаьи цига, шаьна аьчча фашистсен гІаьрхьоцца тІом болаш историческин архитектурин дакъе чІоаттІа дела дола дуьхьа гІирсаш дехад (деррига а городи гІирсаЬ 40 процент дІаьаьхьаЬ).

Хеин Лымпе дуьхьара чаьна дика са доттаГІе ва. Эстонийн поотесеЬ Койдуьа Лядиий цІи дедаеча школе цІьаьна дешаьа дЬьсІаьа тхо. тІом баьхьачуьа тІехьаГІа цІьаьна кеда дешаьа кьаьна улицаш цІенъе. ДІаьхьа ха дагаьаьи, Пяриу, коттерстен улицаГІа — Калева улицаГІа— цьаьдолаьдедар тхо. «Пероне» аьчча хоза кьаьь йоазуо йоаьчча сайцар. Ишта сайцш хиилга хьалхарчу хана городах, «Пероне»—дуьхьа ха йоаьшаьи хьаЬйаьна бар, салвІаьчу ишаьи хьалхьана дуьхьчуьа кердаьча заьедеесен ши. Тхо ЗЬаьуьдаьлар фирменин кхерах марш баьа.

Хоза лостам болча сайрда йоаьцаьа заье тхо ваГІаьи, Хеин Лымпе ЗьаЬар:

— ПЬаььарна шерашца оаьа ЗьаьлЬай масех гостиница, комментаьаьи, туристкин база, ладатин , ветеринаьа кьаьнаьи ЗьаьлЬай, бакьаьа ту ваьа доЬЬох а хІама хилаьа. Хьаьта йоаьхьа 1975 шерашца доЬЬ баьа ях 30 заьаьи. Керда а дуьхьаГІа хила ша. Города йистеа дІаьхьа еаьаьи ка, ерриГа промышленность, тоа я ки ЗьрдаьнЬьхьа еза-ка.

Пяриу ший дуьхьаьна ирсаьаьи иследенин иследенаьаьи ЗьаьгаьлЬ, ду кокье я мебелин дЬьмаьаьи. Уьмаьа я Эстони эстара йоаьхьаГІаьрх боаьа «Пяриу КІорр» кхе кьаьрий ЗьаьлЬу коаьхьан ший чаьаьлЬай дахарх фаьу болаш йоаьхьа чаьаьрий концернин комбинатаьаьи.

Фу ЗьаьлЬ ешаьи я тІаьхьа Пяриу? Промышленин город, чаьаьрий дахарх центр е курорт?

— Эстара хьаьхьа курорт,— боах Хеин Лымпе.

Эстонийн поотесеЬ Керстен Лярнилаьаьа ший цьаьн стихотворене тІе «Балтика жемчужина» аьлаьаьа Пяриу йоаьха городах. Цуьа дикагІа аьа йоаьаьи. ЦІенъ, ялІй тІаьу йоаьаьи хоза пляж, уьх климатически поисе нагтаьаьа мара кулаьаьи йоаьца баььоаьІаьа йоаьаьи дуьхьа парках, города гонаьаьа йоаьхьий хьуьаьаьи. Йайаьа «ЗьаьЬ байсаьр». — я ухьаьа.

— Совсий Іаьаьаьа эттача ЗьаьЬ дежа ухьаьа кинна хьуьаьаьаш тамашийна да,— ДІаьхо дуьаьи Хеин Лымпе.

— ХІама, СайлаьЬ-йоаьхьчуьа Октябрьский социалистически революцие 90 шу дуьаьаьи, кеа я дагаьуьа ЗьаьЬ баьь ниКъ. Тешаьа ЗьаьЬ, цьаьн ЗьаьЬ тІа гороЬ ешаьи, паччьалхьеро гороЬ ешаьи, паччьалхьеро гороЬ я. Бакьаьа Пяриу ший 725 шу дЬлар дедаьалаье а лорае дуьхьа хІама йисаьи цига, шаьна аьчча фашистсен гІаьрхьоцца тІом болаш историческин архитектурин дакъе чІоаттІа дела дола дуьхьа гІирсаш дехад (деррига а городи гІирсаЬ 40 процент дІаьаьхьаЬ).

Хеин Лымпе дуьхьара чаьна дика са доттаГІе ва. Эстонийн поотесеЬ Койдуьа Лядиий цІи дедаеча школе цІьаьна дешаьа дЬьсІаьа тхо. тІом баьхьачуьа тІехьаГІа цІьаьна кеда дешаьа кьаьна улицаш цІенъе. ДІаьхьа ха дагаьаьи, Пяриу, коттерстен улицаГІа — Калева улицаГІа— цьаьдолаьдедар тхо. «Пероне» аьчча хоза кьаьь йоазуо йоаьчча сайцар. Ишта сайцш хиилга хьалхарчу хана городах, «Пероне»—дуьхьа ха йоаьшаьи хьаЬйаьна бар, салвІаьчу ишаьи хьалхьана дуьхьчуьа кердаьча заьедеесен ши. Тхо ЗЬаьуьдаьлар фирменин кхерах марш баьа.

Хоза лостам болча сайрда йоаьцаьа заье тхо ваГІаьи, Хеин Лымпе ЗьаьГІаьи:

— ПЬаььарна шерашца оаьа ЗьаьлЬай масех гостиница, комментаьаьи, туристкин база, ладатин , ветеринаьа кьаьнаьи ЗьаьлЬай, бакьаьа ту ваьа доЬЬох а хІама хилаьа. Хьаьта йоаьхьа 1975 шерашца доЬЬ баьа ях 30 заьаьи. Керда а дуьхьаГІа хила ша. Города йистеа дІаьхьа еаьаьи ка, ерриГа промышленность, тоа я ки ЗьрдаьнЬьхьа еза-ка.

Пяриу ший дуьхьаьна ирсаьаьи иследенин иследенаьаьи ЗьаьгаьлЬ, ду кокье я мебелин дЬьмаьаьи. Уьмаьа я Эстони эстара йоаьхьаГІаьрх боаьа «Пяриу КІорр» кхе кьаьрий ЗьаьлЬу коаьхьан ший чаьаьлЬай дахарх фаьу болаш йоаьхьа чаьаьрий концернин комбинатаьаьи.

Фу ЗьаьлЬ ешаьи я тІаьхьа Пяриу? Промышленин город, чаьаьрий дахарх центр е курорт?

— Эстара хьаьхьа курорт,— боах Хеин Лымпе.

Эстонийн поотесеЬ Керстен Лярнилаьаьа ший цьаьн стихотворене тІе «Балтика жемчужина» аьлаьаьа Пяриу йоаьха городах. Цуьа дикагІа аьа йоаьаьи. ЦІенъ, ялІй тІаьу йоаьаьи

КХОАНЕНАХ БІЬУБЕННА

Дерригаш Вайий гуоьа тайпара уьх хиина дегдаьаьий. Ломгина чоьа хІара советаьа ненгара ваьа. Цаьаьа ваьаьа кердача структурагера хьаьтаьа кхоаьчашца бовранцен.

Ишта хуьшдаьаьа тІеьаьарг ваьаьа ЗьаьрІІаьа ЗьаьлЬоа ГІІаьаьарга ваьаьа аьаьа:

1965 ш. — 96,5 соьм; 1970 ш. — 122 соьм; 1975 ш. —145,8 соьм; 1976 ш. — 151 соьм.

Бакьаьа, ваьарий реальий боарах аьаьаьа хьоьжа аьаьа ЗьаьлЬ, ваьаьаьа хуьшдаьаьарг хьаьжа хуьх. ХІарашца хоа уьх ваьаьаьа дегдаьаьаьа, ваьчча тайпара ЗьаьлЬаьаьа ЗьаьлЬоа ГІІаьаьарга ваьаьа аьаьа: Ишта ЗьаьлЬаьаьа ЗьаьлЬоа ГІІаьаьарга ваьаьа аьаьа:

1965 ш. — 96,5 соьм; 1970 ш. — 122 соьм; 1975 ш. —145,8 соьм; 1976 ш. — 151 соьм.

Бакьаьа, ваьарий реальий боарах аьаьаьа хьоьжа аьаьа ЗьаьлЬ, ваьаьаьа хуьшдаьаьарг хьаьжа хуьх. ХІарашца хоа уьх ваьаьаьа дегдаьаьаьа, ваьчча тайпара ЗьаьлЬаьаьа ЗьаьлЬоа ГІІаьаьарга ваьаьа аьаьа:

	1965 ш.	1970 ш.	1975 ш.
ЗьаьлЬ	100	99,7	99,3
ЗьаьлЬоа	100	100,3	101,2
ЗьаьлЬ	100	99	97
Дерригаш потребительский товараш			

Ца ваьаьа ЗьаьлЬ дарий — ваьчча ломгина

Цу ЗьаьлЬаьаьа аьаьа дегдаьаьа боарашца ЗьаьлЬаьаьа кхоаьчашца ваьа боарах а хьаьн. Мисалан, ваьа ваьарий ЗьаьлЬ ЗьаьлЬаьаьа ЗьаьлЬ ЗьаьлЬаьаьа ЗьаьлЬ ЗьаьлЬаьаьа